

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Біолого-технологічний факультет

**Кафедра ветеринарії, гігієни та розведення тварин ім. В.П. Коваленка
Наукове товариство студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених**

**МАТЕРІАЛИ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ТВАРИННИЦТВА
УКРАЇНИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ»
ПРИСВЯЧЕНІ 81-й РІЧНИЦІ
ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ДОКТОРА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ НАУК,
ПРОФЕСОРА, ЧЛЕН-КОРЕСПОНДЕНТА НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ
АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ, АКАДЕМІКА АКАДЕМІЇ НАУК ВИЩОЇ
ШКОЛИ УКРАЇНИ, ЗАСЛУЖЕНОГО ДІЯЧА НАУКИ І ТЕХНІКИ УКРАЇНИ,
КАВАЛЕРА ОРДЕНІВ «ЗА ЗАСЛУГИ» ІІІ СТУПЕНЯ ТА
СВЯТОГО КНЯЗЯ ВОЛОДИМИРА**

ВІТАЛІЯ ПЕТРОВИЧА КОВАЛЕНКА

**23 вересня 2021 року
м. Херсон**

Відповідальні за випуск:

ПАПАКІНА Н. С. - кандидат с.-г. наук., доцент кафедри ветеринарії, гігієни та розведення тварин ім. В.П. Коваленка.

КРИВИЙ В. В. - заступник голови Наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених Херсонського державного аграрно-економічного університету.

Адреса редколегії: м. Херсон, вул. Стрітенська, 23
Херсонський державний аграрно-економічний університет
Біолого-технологічний факультет
Головний корпус, аудиторії 35, 70, 90, 107

Сучасна наука: стан та перспективи розвитку тваринництва України в умовах Євроінтеграції, матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, 23 вересня 2021 р. - Херсон, - С.- 372.

У матеріалах конференції висвітлено сучасні науково-практичні підходи до селекції сільськогосподарських тварин та технології виробництва і переробки продукції тваринництва, забезпечення безпеки середовища та якості отриманої продукції рослинного та тваринного походження, особливості економічного зростання галузі. Для здобувачів вищої освіти, аспірантів, викладачів, наукових співробітників, фахівців сільськогосподарських підприємств результати наукового пошуку можуть бути використані для визначення пріоритетних напрямів подальших досліджень, формування нових наукових ідей. За результатами роботи конференції буде видано електронний збірник наукових публікацій, який буде розміщено на офіційному сайті Херсонського державного аграрно-економічного університету (www.ksau.kherson.ua) протягом місяця з дня проведення заходу.

Матеріали конференції з подальшим доопрацюванням (за необхідністю) можуть бути опубліковані у фахових виданнях Херсонського державного аграрно-економічного університету «Таврійський науковий вісник. Серія: Сільськогосподарські науки», «Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка», «Таврійський науковий вісник. Серія: Технічні науки» та «Водні біоресурси та аквакультура», які внесені до переліку фахових видань України (категорія "Б").

****Автор несе повну відповідальність за викладений матеріал у збірнику матеріалів тез конференції.*

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:

КИРИЛОВ Ю. Є. - ректор Херсонського державного аграрно-економічного університету, д-р. екон. наук, професор, голова програмно-організаційного комітету;
ГРАНОВСЬКА В. Г. - перший проректор, проректор з науково-педагогічної роботи Херсонського державного аграрно-економічного університету, д-р екон. наук, професор.

АВЕРЧЕВ О. В. - проректор з наукової роботи та міжнародної діяльності Херсонського державного аграрно-економічного університету, д-р. с.-г. наук., професор;

БАЛАБАНОВА І. О. – канд., с.-г. наук, доцент, декан біолого-технологічного факультету;

ПЕЛИХ В. Г. – д-р., с.-г. наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України, академік НААН, завідувач кафедри технологій переробки та зберігання с.-г. продукції;

ПЕЛИХ Н. Л. - канд., с.-г. наук, доцент, завідувач кафедри ветеринарії, гігієни та розведення тварин ім. В. П. Коваленка;

ВЕДМЕДЕНКО О. В. - канд. с.-г. наук, доцент, завідувач кафедри технології виробництва продукції тваринництва;

НОВІКОВА Н. В. - канд. с.-г. наук, доцент, в. о. завідувача кафедри інженерії харчового виробництва;

ПАПАКІНА Н. С. - канд. с.-г. наук, доцент кафедри ветеринарії, гігієни та розведення тварин ім. В.П. Коваленка;

КРИВИЙ В. В. - заступник голови Наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених Херсонського державного аграрно-економічного університету.

Програма конференції:

Кейс 1. Сучасні особливості селекції, розведення, ветеринарії та гігієни тварин з урахуванням впливу кліматичних та антропогенних чинників

Кейс 2. Сучасні технології утримання, годівлі і підвищення біології продуктивності тварин

Кейс 3. Сучасні аспекти якості, безпечності переробки продукції тваринництва та рослинництва

Кейс 4. Тенденції розвитку виробництва продукції тваринництва і рослинництва для харчового виробництва та індустрії готельно-ресторанної справи

Кейс 5. Комерціалізація галузі тваринництва

© Колектив авторів Херсонського державного аграрно-економічного університету, 2021

УДК: 638.1 312(477)

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ РИНКУ ПРОДУКЦІЇ БДЖІЛЬНИЦТВА

Аверчев О.В., д.с.-г.н., професор, ORCID ID: 0000-0002-8333-2419
Херсонський державний аграрно-економічний університет

За останні роки Україна стала впевненим гравцем на світовому ринку продукції галузі бджільництва.

За виробництвом меду Україна посідає перше місце в Європі та п'яте у світі, офіційно виробляючи майже 70 тис. Тонн меду, хоча самі виробники наводять цифру понад 100 тис. Тонн, що становить 5-6% світового виробництва. Наша країна посідає 3 місце серед світових експортерів, поступаючись лише Китаю та Аргентині. Об'єктами бджільництва є робочі бджоли, бджолині матки, трутні, бджолині сім'ї, яких розводять на племінних і товарних пасіках (ст.3 Закону України «Про бджільництво»).

Світове виробництво меду становить 1,5 млн тонн на рік, і на частку України припадає 5%. Україна з 2008 року займає перше місце з виробництва меду серед країн Європи (з валовим збором до 75 тис. тонн) і четверте після таких світових лідерів, як [Китай](#) (367 тис. тонн), [Туреччина](#) (81,4 тис. тонн) і [Аргентина](#) (81 тис. тонн). Усього людей, які займаються розведенням бджіл і виробництвом меду, близько 700 тис. – півтора відсотка населення країни[3].

Споживання меду в Україні 1,2 кг на рік, що є одним з найвищих показників у світі. Серед лідерів є також Австралія (1,6 кг на рік), Греція (1,4) та Німеччина (1,1 кг)[4].

Україна входить до переліку країн-лідерів із виробництва та експорту меду на ряду з такими країнами, як США, Китай, Аргентина, Індія. Проте, незважаючи на цей факт, саме бджільництво в країні

знаходиться більше в стані любительської справи, аніж повноцінної галузі сільського господарства.

Головний ринок збуту для українського меду – країни Європейського Союзу. Серед основних експортерів Німеччина, Польща, Бельгія. За даними Мінагрополітики у 2018 році експорт меду з України знизився на понад 25% і як наслідок, Україна втратила статус третьої країни – експортера меду в світі.

Херсонська область має всі умови для розвитку бджільництва – географічне положення, природно-кліматичні умови, достатки медоносів у лісах, степах та на полях Херсонщини. Мед з південних медоносів має особливі смакові якості та ніжну структуру. Добре організоване бджолозапилення підвищує на 30-60% врожайність плодкових та баштанних культур, соняшнику, ріпаку тощо.

2017 року Україна експортувала близько 68 тис. тонн меду, 2018 року цей показник знизився до 49,4 тис. тонн. Головною причиною цього стало отруєння бджіл засобами захисту рослин. Це стосується, зокрема, порушення технологічних вимог щодо проведення обробок засобами захисту рослин та неповідомлення пасічників про проведення таких обробок [9].

Експорт меду з України зріс у 2019 році на 12,7%, до 55,6 тис. тонн. Сумарні обсяги експорту за перший квартал 2020 року склали 14,9 тис. тонн перевищивши аналогічний показник 2019 і 2018 року на 16% і 47% відповідно [10].

Обсяг експорту меду з Херсонської області за результатами 2019 року склав 2599,5 тонн, що становить 0,11% до загального обсягу експорту агропромислової продукції з області за вказаний період. У 2018 році херсонський мед експортувався до 8 країн, а у 2019 – вже до 11 країн, 8 з яких – країни ЄС: Австрія, Бельгія, Болгарія, Естонія, Іспанія, Німеччина, Польща, Чехія. Крім того, херсонський мед у 2019 році

направлявся до Норвегії, США та Канади. Найбільші обсяги меду (78,4%) експортовано до Іспанії – 846,2 тонн.

Обсяг експорту меду з Херсонської області за результатами першого півріччя 2020 року склав 1582,2 тонни. У порівнянні з обсягами експорту меду за відповідний період 2019 року (1356,2 тонн), присутня позитивна динаміка, зокрема у першому півріччі поточного року обсяг експорту меду збільшився на 16,7%.

Мед експортувався цього року до трьох країн ЄС: Естонії, Німеччини, Чехії. Найбільші обсяги меду (88,8%) експортовано до Німеччини – 1405,4 тонни.

Україна виробляє близько 70-80 тис. тонн меду в рік, що перевищує обсяги експорту та споживання цієї продукції на внутрішньому ринку і призводить до накопичення запасів.

Обсяг виробництва меду в Україні становить 70-80 тис. тонн на рік. Україна виробляє меду більше, ніж може вжити на внутрішньому ринку та продати на експорт, і ці залишки переходять із року в рік. За підрахунками на руках у пасічників – від 35 до 40 тис. тонн.

Прогнозом відправки меду на експорт на перше півріччя 2020 року було 20-25 тис. тонн, а 15 тис. тонн передбачалось відправити залишками на наступний рік.

До того ж, за оцінками «Асканія-Пак», обсяг виробництва меду в Україні знижується останні два роки на 5% щорічно через несприятливі для медозбору погодних умов.

Крім того, з початку сезону закупівельні ціни на мед в Україні знизилися майже на 22% – до 32 грн/кг меду.

Сьогодні на зниження ціни впливають не експортери, а пасічники. В Україні виробляється меду більше, ніж його можна експортувати, або вжити на внутрішньому ринку. Україна почала сезон 2019/20 із закупівельної ціни 32 грн/кг меду, потім ціна впала до 25 грн/кг.

Закупівельна ціна підійшла впритул до собівартості меду в виробництві. Тому ми можемо спостерігати кризу у виробництві меду[11].

Розглянуто актуальні питання галузі бджільництва, зокрема:

1) особливості сезону 2020; 2) державної підтримки галузі; 3) спрощення реєстрації пасік та гігієнічних вимог до них; 4) державний нагляд і контроль у сфері застосування засобів захисту рослин та ветеринарної медицини; 5) експорт вітчизняного меду; 6) наукове забезпечення та підготовка кваліфікованих кадрів для галузі бджільництва; 7) законодавчі зміни.

Ринок меду особливо важливий для української економіки, оскільки ця країна є найбільшим виробником меду в Європі та п'ятим найбільшим експортером у світі. З 2010 року експорт меду збільшився в сім разів, що привело до збільшення експортних надходжень і доходів населення, зайнятого у виробництві і переробці меду. Європейський Союз є найбільшим ринком збуту українського меду, на який припадає близько 75% його експорту.

У 2019 році експортери відзначають перенасиченість ринку через значне збільшення виробництва меду; як результат – тиск імпортерів у напрямку зниження цін. Таким чином, хоча за перші шість місяців 2019 року США імпортували на 9% більше меду в обсязі, ніж у той самий період минулого року, загальна вартість імпорту зменшилася на 7%, що свідчить про зниження імпортних цін. Це пов'язано зі збільшенням поставок з Китаю.

Основними перевагами бджільництва є:

1) забезпечення меду, який є найціннішою харчовою їжею; 2) надання бджолиного воску, який використовується в багатьох галузях промисловості, включаючи косметичну, полірувальну, фармацевтичну та інших; 3) медоносні бджоли – найкращі запилювачі, які допомагають збільшити врожайність кількох культур; 4) згідно з останніми дослідженнями, отрута медоносної бджоли містить суміш білків, яка

потенційно може бути використана як профілактичний засіб для знищення ВІЛ.

Основні проблеми галузі бджільництва України, які потребують негайного розв'язання: 1) низька технологічна культура виробництва продукції, її переробки, та фасування відсутність промислових технологій; 2) зменшення масштабів посівів ентомофільних сільськогосподарських рослин та недостатнє використання бджолозапилення; 3) погіршення екологічного стану оточуючого природного середовища та порушення технологічних вимог щодо обробітку ентомофільних сільськогосподарських рослин пестицидами та отрутохімікатами і як наслідок – масові отруєння бджіл; 4) недостатнє ветеринарне забезпечення, що призводить до неконтрольованого поширення хвороб бджіл; 5) відсутність гармонізованого масиву законодавства щодо виробництва та якості продукції галузі і як наслідок складнощі в реалізації експортного потенціалу галузі.

Досягнення підприємствами бджільництва оптимального співвідношення між бажаними темпами економічного зростання та можливостями відтворювального процесу є основним завданням управління економічною стійкістю в сучасних ринкових умовах. Водночас воно безпосередньо проявляється у реакції підприємства на зовнішні впливи та визначається його здатністю ефективно виконувати основні функції в умовах мінливого зовнішнього середовища [4].

Література

1. Галімов С.М. Технологія виробництва продукції бджільництва: курс лекцій / С.М. Галімов. – Миколаїв: МНАУ, 2019 – 107 с.
2. Світовий ринок мету та Україна. Електронний ресурс. URL: [Honey Market Overview укр.](#)

3. Віталій Кукса. Смугастий ринок. Якщо в Україні не залишиться сала, їстимемо мед «Дзеркало тижня» № 31, 19 серпня 2006[недоступне посилання з червня 2019]
4. Основні проблеми бджільництва. Електронний ресурс. URL:<https://aggeek.net/>
5. Бджільництво Херсонщини. Електронний ресурс. URL:<https://khoda.gov.ua/>
6. Бджільництво України. Електронний ресурс. URL: <http://naas.gov.ua/>
7. Економічна правда. Електронний ресурс. URL:<https://www.epravda.com.ua/>
8. В Україні – перевиробництво меду. Електронний ресурс. URL:<https://agropolit.com>
9. Сильна пасіка. Електронний ресурс. URL:<https://pasika.pp.ua/>
10. Вулик «можливостей». Електронний ресурс. URL:<http://day.kyiv.ua/>

УДК: 338.433:339.564

ЕКСПОРТНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ГАЛУЗІ ПТАХІВНИЦТВА

Бойко Л.О., к.с.-г.н., доцент

Херсонський державний аграрно-економічний університет»

Виробництво продукції птахівництва - одна із стратегічних галузей сільського господарства України, рівень розвитку якої значною мірою визначає не тільки якість харчування населення і продовольчу безпеку країни, а й її рейтинг на світовому ринку. У світлі активізації європейського напрямку інтеграційних процесів для галузі птахівництва України відкриваються додаткові можливості збільшення масштабного експорту продукції до європейських країн [1].

Продукція птахівництва [входить до трійки найбільш динамічно зростаючих із доданою вартістю](#) в експортному агрокошику та забезпечує значну частку валютних доходів до країни. Українські